Presentatie
Het Groene Net Zuid/
Warmtenet Zuid limburg

24 januari 2023

Inhoudsopgave (terugblik en vooruitkijken)

- Inleiding: Waarom Warmtenet?
- Samenwerkingsovereenkomst Beek, Sittard-Geleen, Stein (2015)
- Businessplan warmtenet HGN Zuid (2019)
- Studie ambtelijke werkgroep Beek, Sittard-Geleen, Stein, Provincie Limburg (2021-2022)
- JTM-Traject (2022---) (Europese subsidie en financiering)
- Landelijke ontwikkelingen Wet collectieve warmtevoorzieningen (2022---)
- RES werkgroep Regionale Structuur Warmte (2022)
- Traject Warmtenet Zuid Limburg (WZL) (2023---)

Warmtenet ?

Warmte uit:
- Restwarmte van industrie en afvalverbranding
- Biomassa
- Geothermie

Waarom een warmtenet?

- Van ideologie en renderen (2010)------naar noodzaak warmtetransitie(2023):
  - Klimaatakkoord; klimaatneutraal 2050
  - Landelijke/Regionale Energie Strategie (RES); duurzame energieopwekking en warmtetransitie
  - Transitievisie Warmte (TVW): van gas af in 2050 (tussendoel in 2030), elke gemeente maakt hiervoor een plan.
  - TVW in Zuid Limburg: realisatie Warmtenet is een van de oplossingen.
  - Warmtenet nog steeds goedkoopste alternatief gas

- Oekraïne, energiecrisis, afhankelijkheid gas; extra druk op proces

Warmtetransitie

Energievraagstuk
Gemeenten verantwoordelijk voor eigen gebouwde omgeving

- Transitievisie warmte 2021 (2026) … (2031) …
- 20% aardgasvrij 2030
- 100% aardgasvrij 2050

All-Electric

Warmtenet

- Aquathermie
- Geothermie
- Restwarmte

Hybride + duurzaam gas

Het Groene Net: Warmtenet in de gemeenten Beek, Sittard-Geleen en Stein

Ontwikkeltraject oprichting Groene Net

2010: 1e gedachten over Het Groene Net

2011: Marktconsultatie (PPS en afname consolideren)

2012: Businesscase, aanbesteding private partner.

2013: Voorlopige samenwerking met BAM

2014: Definitieve gunning aan Ennatuurlijk

2015: Samenwerkingsovereenkomst 3 gemeenten met Ennatuurlijk en oprichting Groene Net

30 juni 2015: oprichting van Het Groene Net

Samenwerkingsovereenkomst (SOK) 2015

Doel 2015:

- Ontwikkelen, realisatie en exploitatie warmtenet in 3 gemeenten
- Realisatie in kralen (stapsgewijs)

NU:

- HGN Noord (deel Sittard) op basis van biomassacentrale
- HGN Noord en HGN Zuid opgesplitst
- HGN Noord: geen investeringen gemeente en verwatering aandeelhoudersverhouding

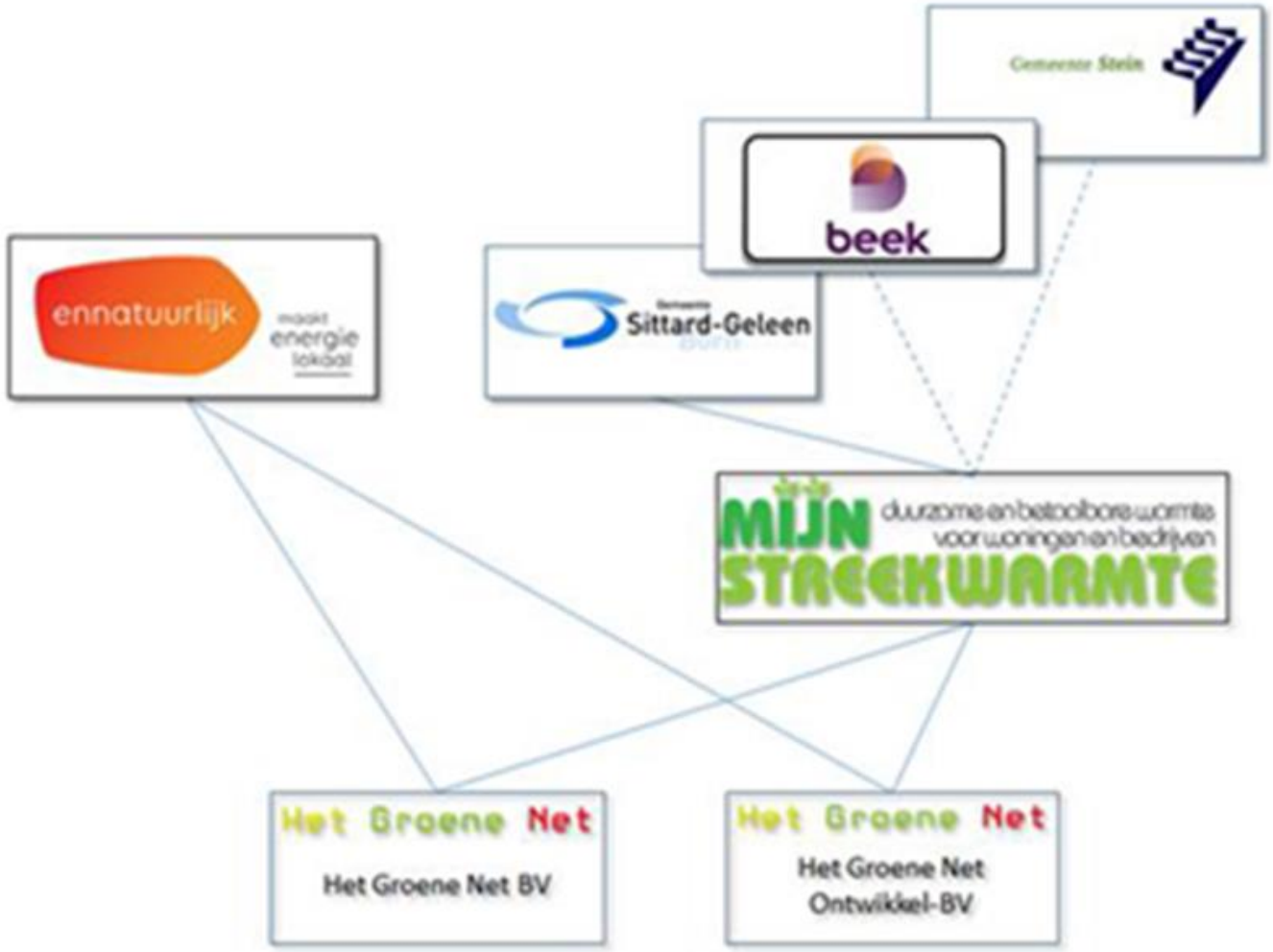

HGN Zuid, plan inzet restwarmte Chemelot:

Jan 2018-dec 2019

- Techniek/engineering
- Bronnenstrategie
- Scope (Stein, Beek, Sittard-Geleen)
- Governance
- Businesscase
- Risicoanalyse
-

5 dec 2019 :*Project is haalbaar* maar er moeten risico's worden opgelost

Artikel 213a-onderzoek (gemeentewet) 2020-2021

Naar aanleiding van pioniersfase HGN Noord onderzoek uitgevoerd door Berenschot; Verdiepingsonderzoek naar financiën en beheersing.

- Conclusies en aanpassingen (inmiddels ingevuld)
  - Governance
  - Financiering
  - Functiescheiding; Inhoud-financiën, ambtelijk en bestuurlijk,
  - informatievoorziening

Ambtelijke werkgroep - aanleiding

Conclusie: De business case goed uitgevoerd, maar onvoldoende uitgekristalliseerd om besluitvorming op te stoelen.

Daarop is door Provincie extern advies ingewonnen, waaruit bleek dat de business case positief kan worden als

- een lager rendement dan 6% (waar op gekoerst was) wordt geaccepteerd
- voldoende financiering aangetrokken kan worden (vreemd vermogen)
- drie majeure risico's belegd kunnen worden (garantstellingen) (Bronrisico, overdimensioneringsrisico, afzetrisico)
- (risico's die niet door de 3 gemeenten konden worden gedragen)

Ambtelijke werkgroep - opdracht

Naar aanleiding van het extern advies:

Drie gemeenten en Provincie vormen een ambtelijke werkgroep onder leiding van de Provincie die de opdracht heeft

- Begrip van de risico's te verdiepen
- de gewenste governance en de vereiste inrichting van de projectorganisatie te onderzoeken
- In overleg te treden met samenwerkende partijen
- Concrete voorstellen te doen om risico's te mitigeren

Ambtelijke werkgroep – conclusies

De ambtelijke werkgroep heeft helaas geen duidelijke oplossing kunnen vinden.

- het is niet goed mogelijk de risico's te dekken in de huidige situatie (o.a. wetgeving)
- daardoor is het niet goed mogelijk vreemd vermogen aan te trekken in de huidige situatie
- de projectorganisatie bij gemeenten moet beter georganiseerd worden (met name capaciteit)
- het is niet goed mogelijk om verder tot besluitvorming te komen op dit moment (februari 2021)
- Europese Just Transition Mechanism biedt wellicht nog de beste mogelijkheden

Resultaten bestuurlijk teruggekoppeld begin 2022

JTM – Wat is het

- Just Transition Mechanism: groot Europees programma voor een rechtvaardige transitie wat bestaat uit o.a. subsidies, en leenmogelijkheden bij de EIB
- HGN is via regioplannen ingediend als een van de mogelijke projecten
- gaat om een lening van de EIB en een klein deel subsidie
- Provincie Limburg heeft een adviesopdracht verstrekt om een aanvraag voor te bereiden

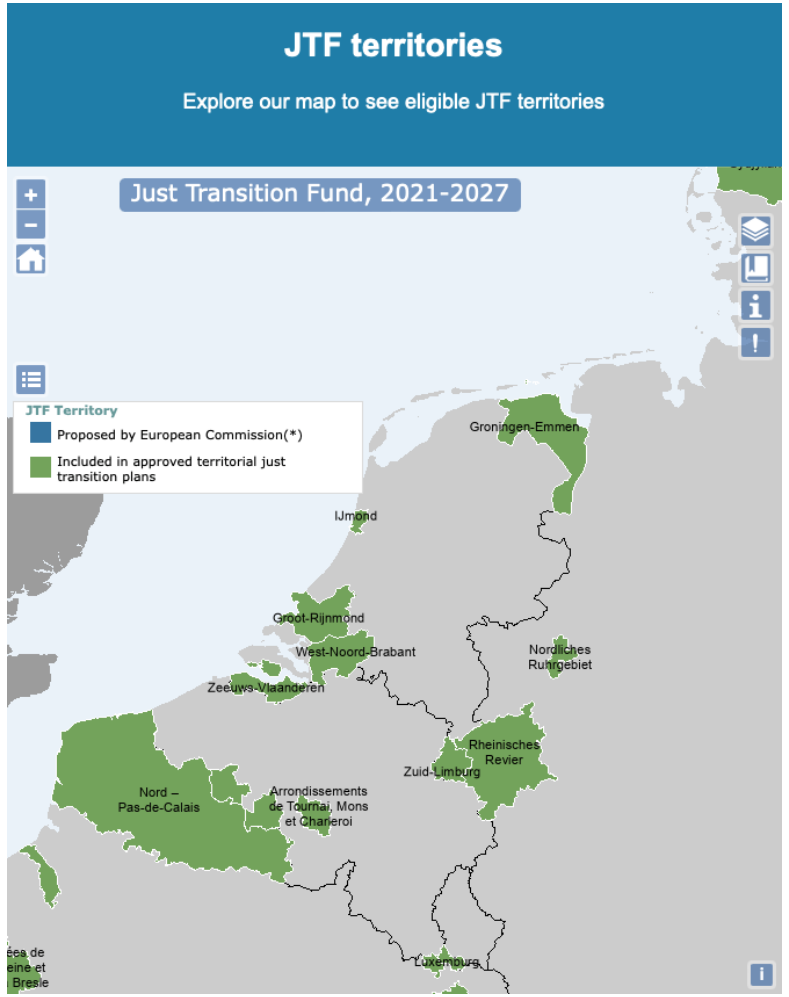

JTM – Kansen

- deels een oplossing voor aantrekken vreemd vermogen (geen 100% financiering)
- subsidiemogelijkheid (klein percentage van lening)
- voorhoede geeft wellicht kansen op maatwerkoplossingen van het Rijk

JTM – Verwachting en status

- Het is geen oplossing voor alle risico’s
- De financieringsaanvraag zal niet gaan over een groot regionaal net maar een eerste stap
- het ‘potje’ is beschikbaar tot 2026 maar is mogelijk eerder leeg
- het is nog erg onduidelijk of we ervoor in aanmerking kunnen komen

Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw)

De huidige warmtewet is een beperkte wet die alleen ziet op consumentenbescherming (tariefstructuur).

De nieuwe wet gaat een aantal zaken wettelijk regelen:

- CO2-plafond voor de uitstoot per warmte-eenheid
- Gemeente krijgt grotere rol om gebieden voor een warmtenet aan te wijzen (warmtekavels)
- Tariefsystematiek gaat wijzigen naar kostprijs-plus (onafhankelijk van consumentengasprijs)
- Recent: besluit van minister dat infrastructuur in publieke handen moet komen (meerderheidsbelang)

Wcw- besluit publiek eigendom

Wat betekent het besluit voor publiek eigendom voor HGN?

- Het bestaande samenwerkingsverband is geschikt te maken om te voldoen aan de wet (eigendomsverhouding)
- Er is ook overgangsrecht opgenomen voor de duur van de bestaande samenwerkingsovereenkomst
- Het is nog onduidelijk hoe commerciële partijen zich willen positioneren in deze nieuwe markt (Ennatuurlijk maakt pas op de plaats)

Door dit besluit is het verstandig dat de gemeenten en Provincie zich opnieuw oriënteren op hun rol.

Regionale Structuur Warmte (RSW) (onderdeel van Regionale Energie Strategie Zuid Limburg)

- De Regionale Structuur Warmte richt zich op de bovenlokale aspecten in de warmtetransitie”
- “De RSW 2.0 richt zich op het eindbeeld 2050 met een focus op de ontwikkelingen die op korte termijn richting 2030 nodig zijn.”
- Bovengemeentelijke warmtebron Zuid Limburg: Chemelot complex : voldoende restwarmte voor: ~ 70.000 tot 130.000 woningen → 25% - 45% van Zuid-Limburgse woningvoorraad
- Chemelot levert hoge temperatuur warmte (90 graden) dus ook geschikt voor alle bestaande woningen !

RSW werkgroep 2022: 3 onderzoeken

1. Onderzoek naar de Transitievisies Warmte (TVW) van de 16 gemeenten.
   - Welke oplossingen voor warmte per buurt
   - Welke gemeente wil (rest)warmtebronnen gebruiken
   - Geef dit aanleiding tot het maken van regionale afspraken? (JA)

2. Onderzoek hoe restwarmte van Chemelot op basis van maatschappelijk baten optimaal verdeeld kan worden in de regio. En in welke gebieden (zgn. ‘warmteclusters’) ontstaan de grootste baten.

3. Enexis: impact op het elektriciteitsnet op basis van de verwachte inzet van collectieve (rest)warmte.

Inventarisaties TWV:

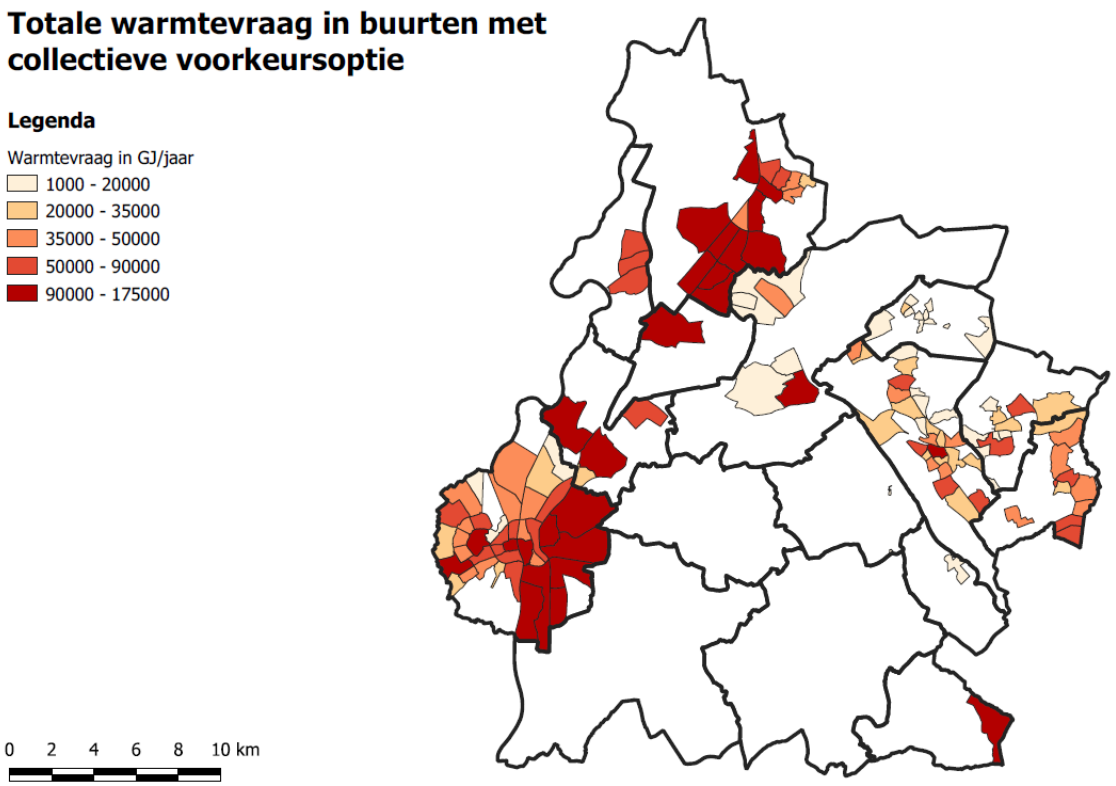

Warmteclusters met de (grootste) baten van restwarmte:

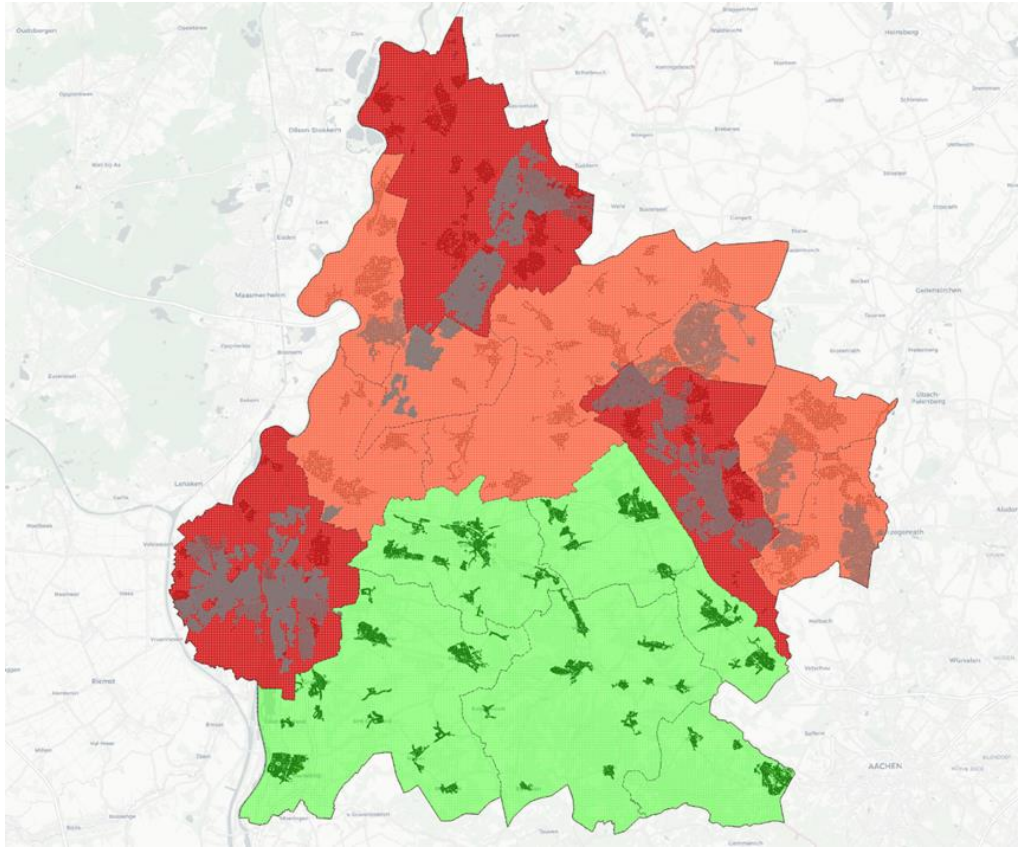

Vervolgopdracht RSW 2023: Ontwikkelen Warmtenet Zuid Limburg (WZL)

De volgende stap in de RSW-proces m.b.t. de actielijn ‘regionale collectieve warmte’:

‘Het organiseren van regionale samenwerking ter realisatie van het regionaal warmtenet. Hierbij wordt rekening gehouden met de beoogde publieke rol van de Wet collectieve Warmtevoorziening (Wcw) Uiteindelijk doel is de fysieke aanleg van een regionaal warmtenet. Daarvoor is het nodig dat een solide uitvoeringsorganisatie wordt opgericht. ‘

Traject WZL 1 (2023)

- Maatschappelijke baten van de inzet van Chemelot restwarmte bij de gemeenten: Beek, Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Sittard-Geleen en Stein.
- Doel: regionale samenwerking ter realisatie van het regionaal warmtenet
- Instellen stuurgroep WZL van bovenstaande gemeenten en Provincie
- Instellen werkgroep WZL van bovenstaande gemeenten en Provincie
- het samengaan van het JTM-proces en de RSW-actielijn tot één proces WZL

Traject WZL (2023)

- Procesplan is opgesteld om opdracht uit te voeren.
- Apart onderdelen:
  - Bronnenstudie Chemelot (waarborgen continuïteit warmtebronnen)
  - Financiering
  - Risicoanalyse en oplosssingen
  - Samenwerkingsvormen

- Resultaat mei 2023: position paper: positie partijen, visie WZL, en SWOT analyse
- De stuurgroep WZL zal in Q2 2023 op basis van position paper besluiten:
  - Of er voldoende gezamenlijke basis is om verder te werken naar de oprichting van een (juridische-) entiteit, waarin de benodigde kennis, kunde en realisatiekracht geborgd worden om een regionaal warmtenet te realiseren.
  - Hoe het vervolgproces en besluitvorming eruit komen te zien en wie daartoe wenst bij te dragen

Afronding: Samengevat

- Waarom warmtenet
- SOK HGN (2015)
- Businessplan HGN Zuid (2019)
- Studie ambtelijke werkgroep (2021-2022)
- JTM-Traject (2022---)
- Landelijke ontwikkelingen Wcw (2022---)
- RES werkgroep RSW (2022)
- Traject Warmtenet Zuid Limburg (2023---)